

A photograph of a person in a dark suit and white shirt sitting at a desk. Their right arm is resting on a laptop. In the foreground, there is a brown ceramic cup on a white saucer, a pen, and some papers. The image is split diagonally by a white line, with a gold triangle in the top right corner.

PROGRAM DODELE KREDITA
OD STRANE FONDA ZA RAZVOJ

Uredba o utvrđivanju programa finansijske podrške privrednim subjektima za održavanje likvidnosti i obrtna sredstva u otežanim ekonomskim uslovima izazvanim pandemijom COVID-19

I UVOD

Na sednici Vlade Srbije održanoj 10.04.2020. godine usvojen je pravni okvir za sprovođenje ekonomskih mera za smanjenje negativnih efekata prouzrokovanih pandemijom koronavirusa.

Na toj sednici usvojene su tri uredbe i to:

- Uredba o fiskalnim pogodnostima i direktnim davanjima privrednim subjektima u privatnom sektoru i novčanoj pomoći građanima u cilju ublažavanja ekonomskih posledica nastalih usled bolesti covid-19;
- Uredba o utvrđivanju programa finansijske podrške privrednim subjektima za održavanje likvidnosti i obrtna sredstva u otežanim ekonomskim uslovima izazvanim pandemijom COVID-19;
- Uredba o postupku za izdavanje dužničkih hartija od vrednosti;

dok se u narednim danima očekuje usvajanje još dve nove uredbe radi potpune implementacije paketa ekonomskih mera.

Predmet analize jeste Uredba o utvrđivanju programa finansijske podrške privrednim subjektima za održavanje likvidnosti i obrtna sredstva u otežanim ekonomskim uslovima izazvanim pandemijom COVID-19.

Od ponedeljka, 13.04.2020. godine očekuje se objava poziva Fonda za razvoj za pomoć privrednicima u održavanju likvidnosti, a početkom nedelje očekuje se i uputstvo za privrednike radi ostvarivanja prava ustanovljenih predmetnim uredbama.

Takođe, Upravni odbor Fonda će, u skladu sa ovim Programom, utvrditi bliže kriterijume i uslove pod kojima će se odobravati krediti za održavanje tekuće likvidnosti. Kriterijum i uslovi stupiće na snagu kada Vlada na njih da saglasnost.

Odstupanje od utvrđenih kriterijuma i uslova definisanih ovim programom moguće je u opravdanim slučajevima u kojima postoji poseban interes Republike Srbije, a koji je utvrđen zaključkom Vlade.

II PREDMET I FINANSIJSKI OKVIR PROGRAMA

Program finansijske podrške privrednim subjektima za održavanje likvidnosti i obrtna sredstva u otežanim ekonomskim uslovima izazvanim pandemijom COVID-19 (dalje u tekstu: „**Program**“) se odnosi na dodelu kreditnih sredstava privrednim subjektima za održavanje likvidnosti i obrtna sredstva, u cilju očuvanja stabilnosti finansijskog i privrednog sistema Republike Srbije u uslovima potencijalnih rizika izazvanih vanrednom zdravstvenom situacijom i vanrednim stanjem proglašenim 15. marta 2020. godine, zbog opasnosti od širenja zarazne bolesti COVID-19.

Sredstva za sprovođenje ove uredbe biće obezbeđena u budžetu Republike Srbije za 2020. godinu u okviru Razdela 21 - Ministarstvo privrede, u iznosu od **24.000.000.000,00 dinara** koji iznos je namenjen za realizaciju ovog Programa. Takođe, za sprovođenje Programa koristiće se sredstva Fonda za razvoj Republike Srbije (u daljem tekstu: „**Fond**“), kao i sredstva iz Programa o rasporedu i korišćenju sredstava za kreditnu podršku preduzećima od strateškog značaja za Republiku Srbiju i ostalim preduzećima u postupku privatizacije preko Fonda za 2020. godinu, odnosno sredstava koja se nalaze na posebnom podračunu kod Fonda, a predstavljaju sredstva vraćena po osnovu odobrenih kredita po programima Vlade za subvencije privredi, odnosno kreditnu podršku privredi u ukupnom iznosu do dve milijarde dinara.

Program sprovodi Vlada u saradnji sa Fondom.

III CILJEVI PROGRAMA

Osnovni ciljevi Programa su da se u uslovima otežanog poslovanja usled pandemije virusa obezbedi:

- podrška privrednim subjektima za nabavku obrtnih sredstava;
- podrška privrednim subjektima za održavanje tekuće likvidnosti u cilju redovnog izmirivanja
- obaveza prema poslovnim partnerima, zaposlenima i državi.

IV KO IMA PRAVO NA SREDSTVA I NAMENA PRIMLJENIH SREDSTAVA

Pravo na korišćenje sredstava po Programu imaju sledeće grupe privrednih subjekata:

- preduzetnici,
- zadruge,
- mikro privredna društva,
- mala privredna društva,
- srednja privredna društva,

koji su registrovani u APR-u ili drugom relevantnom registru, koja su u većinskom privatnom ili zadružnom vlasništvu, i koja obavljaju sledeće delatnosti:

- proizvodnu,
- uslužnu,
- trgovinsku i
- poljoprivrednu delatnost.

Dakle, pravo na korišćenje ovih sredstava **nemaju velika pravna lica**¹.

U pogledu namene dobijenih sredstava, ova sredstva **ne mogu se koristiti** za:

- organizovanje igara na sreću, lutrije i sl. delatnosti;
- promet nafte i naftnih derivata;
- proizvodnju i promet bilo kog proizvoda ili aktivnosti, koje se prema domaćim propisima ili
- međunarodnim konvencijama i sporazumima smatraju zabranjenim.

V USLOVI ZA DOBIJANJE KREDITA

Dakle, pravo na podnošenje zahteva za kredit po ovom Programu, imaju preduzetnici, mikro, mali i srednji privredni subjekti razvrstani u skladu sa Zakonom o računovodstvu ("Službeni glasnik RS", broj 73/19), prema poslednje predatim finansijskim izveštajima, i zadruge koji su registrovani u Agenciji za privredne registre i drugom relevantnom registru, a koji:

1. Dostave zvanične redovne finansijske izveštaje za prethodne dve godine

Kredit se može odobriti i ako je **u zvaničnim finansijskim izveštajima privrednog subjekta za jednu od poslednje dve godine, iskazan neto gubitak ali je ostvaren poslovni dobitak**. Dakle, kredit će se dodeliti i onim privrednim subjektima koji su jednoj godini ostvarili neto gubitak pod uslovom da su poslovni prihodi veći od poslovnih rashoda tj. da imaju ostvaren poslovni dobitak. Kredit ne može biti dodeljen privrednim subjektima koji su u obe godine ostvarili neto gubitak.

Ovaj uslov **ne primenjuje se na preduzetnike koji nemaju obavezu podnošenja finansijskih izveštaja**.

Uslov za zadruge je da je zadruga uskladila svoja akta, organe i poslovanje sa Zakonom o zadrugama ("Službeni glasnik RS", broj 112/15) i da se podvrgla zadružnoj reviziji u poslednje dve godine.

2. Zadrže broj zaposlenih na dan 16. mart 2020. godine;

Broj zaposlenih utvrđuje se u skladu sa izveštajem Centralnog registra obaveznog socijalnog osiguranja o broju radnika na određeno i neodređeno vreme kako **do dana podnošenja zahteva tako i u toku korišćenja kredita**, s tim da se **prihvata odstupanje do 10% od navedenog broja zaposlenih**.

3. Nisu u teškoćama;

Prema odredbama člana 2. Uredbe o pravilima za dodelu državne pomoći, u teškoćama je onaj privredni subjekt koji nije sposoban da sopstvenim sredstvima, sredstvima svojih vlasnika/akcionara ili poverilaca ili sredstvima iz drugih izvora na tržištu spreči gubitke i koji bi, bez intervencije države, kratkoročno ili srednjoročno, ugrozili njegov opstanak.

Privredni subjekt je u teškoćama:

- i. ako je odgovornost za njegove dugove ograničena a izgubio je više od polovine osnovnog kapitala, od čega je u poslednjih 12 meseci izgubio više od četvrtine osnovnog kapitala;
- ii. ako najmanje jedno lice neograničeno odgovara za njegove dugove, a u finansijskim izveštajima prikazano je da je njegov kapital smanjen za više od polovine, od čega je u poslednjih 12 meseci izgubljeno više od četvrtine kapitala;
- iii. ako ispunjava uslove za otvaranje stečajnog postupka

Privredni subjekt je u teškoćama i ako nije ispunjen nijedan prethodno opisani uslov ako postoje očigledni pokazatelji koji ukazuju na to da je u teškoćama, kao što su rast gubitaka, smanjenje ukupnog prihoda, rast zaliha, višak kapaciteta, smanjenje novčanih tokova, rast duga, porast troškova kamata i pad ili nulta neto vrednost imovine.

U najvećim teškoćama je privredni subjekt koji je nesposoban za plaćanje (insolventan) ili nad kojim je otvoren stečajni postupak.

Privredni subjekt koji je osnovan **pre manje od tri godine ne smatra se privrednim subjektom u teškoćama, izuzev ako je reč o malom ili srednjem privrednom subjektu koji ispunjava uslove za otvaranje stečajnog postupka**;

4. Nad kojima nije pokrenut stečajni postupak;

5. Nad kojima se ne sprovodi postupak za unapred pripremljeni plan reorganizacije i nad kojima nisu na snazi mere iz unapred pripremljenog plana reorganizacije,

6. Nad kojima se ne sprovodi plan reorganizacije i nad kojima nisu na snazi mere iz plana reorganizacije, finansijskog restrukturiranja ili postupka likvidacije.

VI USLOVI POD KOJIMA SE ODOBRAVA KREDIT

Kreditni za održavanje tekuće likvidnosti i nabavku obrtnih sredstava, odobravaće se pod sledećim uslovima:

- rok otplate do 36 meseci koji uključuje grejs period do dvanaest meseci – dakle, ukupno trajanje kredita je do 12 meseci grejsa i do 24 meseca otplate;
- kamatna stopa je 1% na godišnjem nivou;
- krediti se odobravaju i vraćaju u dinarima;
- otplata kredita vršiće se u mesečnim anuitetima;
- u grejs periodu kamata se obračunava i pripisuje glavnom dugu;

Minimalni i maksimalni iznos kredita za jednog korisnika kredita sa povezanim licima dat je u sledećoj tabeli:

Podnosilica zahteva	Minimalni iznos kredita (RSD)	Maksimalni iznos kredita (RSD)
preduzetnik	200.000,00	10.000.000,00
zadruga	200.000,00	pretpostavka je 10.000.000,00
drugi subjekt registrovan u relevantnom registru koji nije APR	200.000,00	pretpostavka je 10.000.000,00
mikro pravno lice	1.000.000,00	10.000.000,00
malo pravno lice	1.000.000,00	40.000.000,00
srednje pravno lice	1.000.000,00	120.000.000,00

² Maksimalni iznos kredita za zadruge i druge subjekte registrovane u relevantnom registru koji nije APR nije izričito naveden u Programu ali pretpostavljamo da je reč o iznosu od 10.000.000,00 dinara na osnovu postojećeg normiranja.

³ Isto kao u prethodnoj fusnoti.

VII OBEZBEĐENJE VRAĆANJA KREDITA

Instrumenti obezbeđenja urednog vraćanja kredita su:

1. menica i menično ovlašćenje jemca/pristupioca dugu (ukoliko postoji jemstvo/pristupanje dugu drugog privrednog subjekta)
2. hipoteka na nepokretnostima čija je tržišna vrednost 1:1 u odnosu na visinu odobrenog kredita i/ili;
3. zaloga na opremi/pokretnim stvarima čija je tržišna vrednost 1:1 u odnosu na visinu odobrenog kredita;
4. menica i menično ovlašćenje osnivača/akcionara dužnika;
5. menica i menično ovlašćenje dužnika
6. jemstvo (fizičkog lica koje je zaposleno na neodređeno vreme, povezanog pravnog lica, bonitetnog privrednog subjekta koji nije povezano pravno lice sa korisnikom kredita.

Menica i menično ovlašćenje dužnika se uvek obavezno dostavljaju, dok se, u zavisnosti od iznosa kredita dostavljaju i ostala sredstva obezbeđenja prema sledećoj tabeli:

Iznos kredita (RSD)	Minimalni iznos kredita (RSD)
do 1.000.000,00	lične menice svih osnivača
do 2.000.000,00	lične menice svih osnivača i jemstvo fizičkog lica koje je zaposleno na neodređeno vreme;
do 10.000.000,00	lične menice svih osnivača i jemstvo povezanog pravnog lica;
do 25.000.000,00	lične menice svih osnivača i jemstvo bonitetnog privrednog subjekta koji nije povezano pravno lice sa korisnikom kredita;
iznad 25.000.000,00	zaloga na opremi u vlasništvu korisnika kredita ili zalagodavca i/ili hipoteka prvog reda. Za klijente iz portfolia Fonda koji već imaju uspostavljene realne/odgovarajuće kolaterale, krediti će se odobravati uz kolateral višeg reda.

Nepokretnosti odnosno oprema koje služe kao obezbeđenje po kreditima u skladu sa ovim programom ne moraju biti osigurane i polisa ne mora biti vinkulirana u korist Fonda.

Ukoliko su osnivači lica koja su strani državljani ili privredna društva registrovana u inostranstvu u tom slučaju se ne dostavljaju lične menice osnivača.

VIII NAČIN REALIZACIJE I PRAĆENJE REALIZACIJE PROGRAMA

Po usvajanju Programa, Ministarstvo privrede će sa Fondom za razvoj potpisati ugovor o komisyonu koji se odnosi na realizaciju ovog programa, kojim će na Fond biti preneti obaveza prikupljanja i obrade zahteva privrednih subjekata za kredit, obaveza zaključivanja ugovora o kreditu sa privrednim subjektima, kao i kontrola namenskog korišćenja kreditnih sredstava.

Ministarstvo će, po zaključenju ugovora sa Fondom, sukcesivno prenositi sredstva za realizaciju ovog programa Fondu.

Tehničku podršku u sprovođenju Programa pružaće Agencija za osiguranje i finansiranje izvoza Republike Srbije a.d. Užice (u daljem tekstu: AOFI), a na osnovu ugovora o saradnji koji će Fond zaključiti sa AOFI.

Prijem zahteva se vrši dok se sredstva iz Programa ne utroše, a najkasnije do 10. decembra 2020. godine. Upravni odbor Fonda doneće odluke po primljenim zahtevima najkasnije do 31. decembra 2020. godine, i to do visine trenutno raspoloživih sredstava za realizaciju ovog programa.

Krajnji rok za realizaciju odobrenih sredstava u skladu sa ovim programom i odlukama Upravnog odbora Fonda je 31. mart 2021. godine.

Po ovom programu **može se podneti samo jedan zahtev. Ponovljeni zahtev** može biti podnet u periodu trajanja prijema zahteva, **tek nakon prijema obaveštenja da je Upravni odbor Fonda odbio prvobitan** zahtev klijenta ili **ukoliko klijent odustane od korišćenja odobrenog zahteva pre puštanja sredstava u korišćenje, uz odgovarajuće obrazloženje.**

Nadzor i kontrolu namenskog korišćenja sredstava vrši Fond za razvoj uz tehničku podršku koju mu pruža AOFI.

Korisnik sredstava dužan je da Fondu i AOFI u svakom trenutku, **od podnošenja zahteva do isteka tri godine od zaključenja ugovora, omogući kontrolu i uvid u dokumentaciju** potrebnu radi potpunijeg sagledavanja zahteva i kontrole namenskog korišćenja kreditnih sredstava.

Fond će, na zahtev Ministarstva, dostavljati periodične izveštaje o realizaciji i kontroli sprovođenja Programa do isplate poslednjeg kredita.

Fond će godišnje izveštaje o realizaciji Programa dostaviti Ministarstvu. Ministarstvo će izveštaj radi informisanja dostaviti Vladi.

Fond je dužan da deset godina od dodele pomoći vodi evidenciju o odobrenim kreditima i da Komisiji za kontrolu državne pomoći, na njen zahtev, dostavi svaki podatak iz evidencije.

Na osnovu godišnjeg izveštaja za 2021. godinu, Fond će do 28. februara 2022. godine sva neutrošena sredstva iz budžeta vratiti u budžet Republike Srbije.

Fond će sve naplate po odobrenim kreditima finansiranim sredstvima budžeta Republike Srbije u jednom mesecu početkom sledećeg meseca, vraćati u budžet Republike Srbije, kao i sve eventualne povraćaje od strane klijenta. Navedeni iznos biće umanjen za eventualne troškove prinudne naplate potraživanja i troškove platnog prometa koji padaju na teret budžeta Republike Srbije.

